

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, १० तह, नायब कार्यकारी निर्देशक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा					पूर्णाङ्क :- २००		
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक र समस्या समाधान	५ प्रश्न X २० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक र समस्या समाधान	५ प्रश्न X २० अङ्क	३ घण्टा
२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता							
विषय		पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			
अन्तर्वार्ता		३०	-	मौखिक			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईवाट प्रश्नहरु सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक प्रश्न/खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्न/खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, १० तह, नायब कार्यकारी निर्देशक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- प्रशासन र व्यवस्थापन

खण्ड (क) – (६० अङ्क)

१. सार्वजनिक प्रशासन

- १.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र चूनौतीहरू
- १.२ प्रशासनिक विधिहरू (कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति, व्यवस्थापकीय परीक्षण)
- १.३ सार्वजनिक प्रशासनको संचालन विधिहरू : समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रशासनको भूमिका
- १.५ सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय लिने प्रक्रिया
- १.६ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू: नियुक्ति, बढुवा, तलब सुविधा, सुपरिवेक्षण, बृति विकास, कार्यक्षमता मूल्यांकन र अवकाश
- १.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- १.८ सार्वजनिक सेवा बडापत्र

२. संगठन

- २.१ संगठनको परिचय, स्वरूप तथा संगठन गठनका आधारहरू
- २.२ संगठनका सिद्धान्तहरू र नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा त्यसको प्रयोग
- २.३ संगठनका केही प्रमुख पक्षहरू: संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता र समूहगत कार्य
- २.४ संगठनात्मक प्रभावकारीता र प्रभाव पार्ने तत्वहरू
- २.५ संगठनात्मक स्वरूप र कार्यविधि

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- ३.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
- ३.३ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- ३.४ व्यवस्थापनका विभिन्न प्रकार (सहभागितामूलक, नियन्त्रणात्मक)
- ३.५ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- ३.६ व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू (द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, गूनासो व्यवस्थापन, रणनीतिक योजना र जनसम्पर्क व्यवस्थापन)
- ३.७ श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामुहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)
- ३.८ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू
- ३.९ संगठनात्मक वातावरणको मूल्यांकन, वातावरणीय सूक्ष्म परीक्षण र SWOT Analysis

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, १० तह, नायब कार्यकारी निर्देशक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) – (४० अङ्क)

४. विकास प्रशासन र समसामयिक सन्दर्भ

- ४.१ नेपालमा विकास प्रशासनका प्रयास, अवरोध, चुनौति तथा सम्भावनाहरु
- ४.२ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रिया
- ४.३ योजनाबद्ध विकासको अवधारणा र चालु आवधिक योजना
- ४.४ विकास योजना तथा परियोजना बीचको सम्बन्ध
- ४.५ परियोजना चक्र (Project Cycle)
- ४.६ विकासमा सूचना-सञ्चार प्रविधिको भूमिका
- ४.७ दिगो विकास: अवधारणा एवं नेपालमा दिगो विकासका प्रयास तथा चुनौतीहरु
- ४.८ सुशासन र विकासको सम्बन्ध
- ४.९ सामाजिक न्याय, सामाजिक परिवर्तन र विकास
- ४.१० वातावरण, जनसंख्या व्यवस्थापन र विकास
- ४.११ विश्वव्यापीकरण, उदारीकरण र निजीकरण
- ४.१२ सार्वजनिक -नीज साभेदारी (PPP) को अवधारणा र प्रयोग

५. आर्थिक प्रशासन

- ५.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरु र महत्व
- ५.२ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
- ५.३ लेखाको अवधारण, उद्देश्य र महत्व
- ५.४ लेखा परीक्षणको अवधारण, उद्देश्य र महत्व
- ५.५ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, १० तह, नायब कार्यकारी निर्देशक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (६० अङ्क)

१. नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र, वर्तमान अवस्था, संभावना तथा चुनौतीहरू
२. सुख्खा बन्दरगाह (Inland Clearance Depot) र एकीकृत भन्सार जांच चौकी (Integrated Check Post) को अवधारणा तथा नेपालमा यसको प्रयोग
३. इनल्याण्ड कन्टेनर/किल्यरेन्स डिपोट (ICD) तथा यससंग सम्बन्धित न्यूनतम पूर्वाधारहरू
४. बहुविधिक (Multimodal) ढुवानी प्रणालीको परिचय, किसिम तथा नेपालको सन्दर्भमा यसको महत्व र उपादेयता
५. सार्क मल्टीमोडल ट्रान्सपोर्टको विकास र व्यापार सहजीकरणमा यसले खेलेको भूमिका
६. विश्व व्यापार संगठन र नेपाल : भूमिका अवसर तथा चुनौतीहरू
७. नेपालको आन्तरिक र बाह्य व्यापारको अवस्था, समस्या र समाधानका उपायहरू
८. व्यापार सहजीकरण र यसमा नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता र सोको व्यवहारिक प्रयोग
९. अर्थ मन्त्रालय, वाणिज्य मन्त्रालय र इन्टरमोडल यातायात विकास समिति बीचको अन्तरसम्बन्ध एवं काम कर्तव्य र अधिकार
१०. सामुन्द्रिक कानून (United Nations Convention on the Law of the Sea), १९८२ र सो कानूनले भुपरिवेष्ठित देशहरूको पारवहन अधिकार सम्बन्धी गरेको व्यवस्था तथा नेपालले त्यसबाट लिएको फाइदाहरू
११. नेपाल सरकारले भारत, चीन र बंगलादेशसंग व्यापार तथा पारवहन (Transit) सम्बन्धमा गरेका द्विपक्षीय सम्झौताहरू
१२. नेपालको चीन, भारत, सार्कका अन्य सदस्य राष्ट्रहरू तथा, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीजरल्याड र जापानसँगको सम्बन्ध
१३. नेपाल- भारत पारवहन सन्धी, सन् २०१३
१४. भारतसंग भएको नेपालको रेल्वे सेवा सम्बन्धी सम्झौता तथा त्यसका प्रावधानहरू (नेपाल भारत रेल सेवा सम्झौता, सन् २००४)
१५. नेपालमा कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, विद्युत, वैदेशिक रोजगार र मानव संशाधनको अवस्था तथा आर्थिक विकासमा यिनको योगदान र महत्व
१६. नेपालमा संबैधानिक विकास र नेपालको वर्तमान संविधान सम्बन्धी जानकारी
१७. संयुक्त राष्ट्रसंघ (UNO) र यसका विशिष्टीकृत संस्थाहरू
१८. दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC), BBIN, आसियान (ASEAN), युरोपियन संघ (European Union), विश्व बैङ्क (WB), अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF), एशियाली विकास बैंक (ADB) सम्बन्धी जानकारी
१९. UNCTAD, विश्व व्यापार संगठन (WTO) र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार प्रणाली
२०. क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली – SAPTA, SAFTA, BIMSTEC

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, १० तह, नायब कार्यकारी निर्देशक पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

२१. नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (FNCCI), नेपाल चेम्बर्स अफ कर्मश (NCC), Nepal Freight Forwarders Association (NEFFA) र Nepal Intermodal Transport Development Board (NITDB) बीचको अन्तरसम्बन्ध
२२. UN/LOCODE, UNECE, UNESCAP, Incoterms, Intergovernmental Agreement on Dry Ports and Asian Highway सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (ख) – (४० अङ्क)

१. वाणिज्य नीति, २०७२
२. विकास समिति ऐन २०१३
३. नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति गठन आदेश, २०५४
४. मालसामानको बहुविधिक ढुवानी ऐन, २०६३ तथा मालसामानको बहुविधिक ढुवानी नियमावली, २०६६
५. नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको कर्मचारी सेवा (शर्त) नियमावली, २०५६
६. नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको खरिद तथा आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६६
७. निकासी पैठारी (नियन्त्रण) ऐन, २०१३
८. भन्सार ऐन, २०६४ तथा भन्सार नियमावली, २०६४
९. टर्मिनल पट्टाबहालमा दिने सम्बन्धी नियमावली, २०७०
१०. आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
११. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
१२. करार ऐन, २०५६
१३. कम्पनी ऐन, २०६३
१४. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
१५. भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४
१६. आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
१७. मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
१८. सुशासन (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ र सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५
१९. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५